

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Goss-Kokot
Sędziowie:	SSA Ewa Cyran (spr.) SSA Marek Borkiewicz
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2012 r. w Poznaniu

sprawy z odwołania **A. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

na skutek apelacji odwołującego A. R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze

z dnia 28 marca 2012 r. sygn. akt IV U 1907/11

1. uchyła zaskarżony wyrok w zakresie dotyczącym odwołania od decyzji z dnia 12 maja 2011r. i w tej części przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji odwoławczej;
2. oddala apelację w części dotyczącej odwołania od decyzji z dnia 2 czerwca 2011r.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 28 marca 2012r. oddalił odwołanie A. R. od :

- decyzji (...) Oddział w Z. z dnia 12 maja 2011r. określającej zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy w związku z prowadzoną działalnością;
- od decyzji z dnia 2 czerwca 2011r. stwierdzającej, że A. R. jako osoba prowadząca podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wypadkowemu w okresie od 30.12.1999r. do 31.12.2002r.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i argumentacja:

Odwołujący A. R. od dnia 09.12.1999r. prowadzi działalność gospodarczą. Do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego był zgłoszony jako pracownik z tytułu zawartej umowy o pracę z innym płatnikiem w wymiarze zatrudnienia 1/2 etatu.

W okresie od 31.10.2001r. do 31.12.2002r. odwołujący nie posiadając innych tytułów do ubezpieczeń społecznych nie zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Organ rentowy czterokrotnie, ostatni raz w dniu 02.10.2009r. wystawił ubezpieczonemu zaświadczenie o niezaleganiu ze składkami.

W dniu 16.12.2009r. odwołujący złożył korekty deklaracji rozliczeniowych za okres od 12/1999r. do 12/2002r.

W związku z powyższym powstała na jego koncie zaległość z tytułu nieopłaconych składek.

Celem wyegzekwowania nieopłaconych należności organ rentowy wystawił tytuły wykonawcze.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy powołując się na art.6 ust. 1 pkt.5, art.12 ust.1 i art.13 pkt. 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu obowiązującym do dnia 19.09.2008r. oraz art.9 ust.1 cyt. ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia 29.12.1999r. i art. 9 ust.1a ustawy w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 23 grudnia 1999r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz.125), która weszła w życie 30.12.1999r. uznał odwołanie za nieuzasadnione.

W sprawie bezspornym było, że A. R. zgłosił w organie rentowym fakt rozpoczęcia działalności gospodarczej od dnia 09.12.1999r. Rozpoczynając prowadzenie działalności był zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego jako pracownik z tytułu zawartej umowy o pracę na 1/2 etatu z innym podmiotem. Organ rentowy nigdy nie kwestionował faktu opłacania składek z tytułu tego zatrudnienia.

Biorąc powyższe pod uwagę, poczynszy od 30.12.1999r. dla odwołującego powstał obowiązek ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej albowiem podstawa wymiaru składek u innego pracodawcy w przeliczeniu na okres jednego miesiąca była niższa od obowiązującego w tym okresie najniższego wynagrodzenia.

Odnośnie wystawionych zaświadczeń o niezaleganiu ze składkami Sąd Okręgowy powołał się na przepisy art.217 § 1 KPA i art.218 § 1 KPA, z których wynika, że organ administracji państwowej ma obowiązek wydać zaświadczenie na żądanie osoby ubiegającej się o zaświadczenie, w szczególności, gdy chodzi o potwierdzenie faktów albo stanu prawnego, wynikających z prowadzonej przez ten organ ewidencji, rejestrów. Sąd zwrócił uwagę, że wystawione zaświadczenia o braku zaległości składkowych nie mogły mieć wpływu na treść obecnej decyzji.

Zdaniem Sądu podniesiony zarzut przedawnienia nie ma w sprawie zastosowania, gdyż zaskarżone decyzje dotyczą obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, a nie przypisu składek.

Z tych powodów Sąd Okręgowy oddalił odwołanie zgodnie z art.477¹⁴ § 1 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją odwołujący zarzucając:

1. nierozstrzygnięcie istoty sprawy polegające na nie odniesieniu się do zarzutów podniesionych w odwołaniu, w szczególności w przedmiocie naruszenia przez organ rentowy art.10 § 1 KPA poprzez niezagwarantowanie stronie postępowania praw do czynnego brania udziału w sprawie, a także prawa do zajęcia stanowiska w sprawie oraz niewyjaśnienia wszystkich okoliczności dla prawidłowego wyjaśnienia sprawy oraz sprzeczności ustaleń organu rentowego z zebrany materiał dowodowy;

2. naruszenie prawa materialnego w postaci art.24 ust.4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niezastosowanie i nie uwzględnienie zarzutu przedawnienia.

Wskazując na powyższe zarzuty odwołujący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie obu decyzji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja częściowo okazała się uzasadniona.

W niniejszej sprawie powstała konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku w zakresie dotyczącym odwołania od decyzji z dnia 12 maja 2011r.

Zgodnie bowiem z art. 386 § 4 k.p.c. poza wypadkami określonymi w § 2 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Taka konieczność powstała w rozpoznawanej sprawie odnośnie decyzji z dnia 12 maja 2011r. określającej zadłużenie odwołującego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy w związku z prowadzoną pozarolniczą działalnością gospodarczą.

Doktryna i orzecznictwo przyjmują, że „nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, iż istnieje przesłanka materialno prawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.04.2008r., II PK 291/07 LEX na 8370591, IV CSK 299/10 LEX nr 784969, wyrok SN z dnia 16.06.2011r. II UK 15/11 LEX nr 964457).

Przenosząc to na grunt rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, iż Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w swym rozstrzygnięciu w ogóle nie odniósł się do tego co było przedmiotem rozpoznania sprawy w zakresie odwołania od decyzji z dnia 12 maja 2011r. dotyczącej zaległości składek.

Wskazuje na to, choćby stwierdzenie Sądu zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż zaskarżone decyzje dotyczą ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu, a nie przypisu składek.

Wskazana decyzja tymczasem w sposób szczegółowy określa zadłużenie wnioskodawcy z tytułu nieopłaconych składek, w poszczególnych okresach.

W świetle powyższego, Sąd Apelacyjny uznał zarzuty apelacji za uzasadnione i dlatego uchylił zaskarżony wyrok w tej części i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy treść zgłoszonych przez odwołującego zarzutów zostanie poddana wnikliwej analizie pod kątem przesłanek określonych w art.24 ust.4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Przepis art.24 ust.4 ustawy w brzmieniu obowiązującym w dacie powstania zaległości, tj. do dnia 31 grudnia 2002r. stanowił, iż należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, a w przypadku przerwania biegu przedawnienia, o którym mowa w ust.5, po upływie 10 lat, w którym stały się wymagalne.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego „do składek na ubezpieczenia społeczne należnych i nieprzedawnionych przed 31 grudnia 2002r. należy stosować przepis art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity z 2007r. Nr 11 poz. 74) w brzmieniu obowiązującym

nadany ustawą z dnia 18 grudnia 2002r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 241 poz.2074) - uchwała Sadu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008r. w sprawie I UZP 4/08.

Tym samym 10-letni termin przedawnienia stosuje się także do roszczeń, których przedawnienie nie nastąpiło przed dniem 1 stycznia 2003 roku.

Z tych względów Sąd Apelacyjny uznał, iż wyrok Sądu I instancji w tym zakresie nie może się ostać.

Wobec powyższego Sąd Odwoławczy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i art. 108 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Apelacja w pozostałym zakresie okazała się niezasadna.

Decyzja z dnia 2 czerwca 2011r. dotycząca podlegania odwołującego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 30.12.1999r. do 31.12.2002r. jest prawidłowa i została wydana zgodnie z prawem. Słusznie uznał Sąd Okręgowy, iż nie ma podstaw prawnych do jej kwestionowania.

Poza sporem jest to, że odwołujący z chwilą rozpoczęcia działalności gospodarczej był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako pracownik i z tytułu tej działalności obowiązkowo podlegał tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Na podstawie art. 9 ust.1 ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym do dnia 29.12.1999r. z uwagi na zbieg tytułów do ubezpieczeń objęty był ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy. Ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu działalności gospodarczej były w takim przypadku dobrowolne, nie miały znaczenia wymiar czasu pracy ani przychód uzyskiwany z tytułu pracy.

Z dniem 30.12.1999r. wszedł w życie przepis art.9 ust.1a (w brzmieniu nadany ustawą z dnia 23 grudnia 1999r. o zmianie ustawy s. u. s. – Dz. U. Nr 110, poz.1256), zgodnie z którym dla tych osób powstał obowiązek ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności, o ile podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, w przeliczeniu na okres miesiąca była niższa od najniższego wynagrodzenia za pracę.

Przeliczeniu nie podlega podstawa wymiaru składek, jeżeli umowa o pracę wykonywana jest w niepełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem niższym od najniższego wynagrodzenia (od 1 stycznia 2003r. od minimalnego).

W tym stanie rzeczy, zasadnym było przyjęcie, że odwołujący od 30 grudnia 1999r. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Natomiast w okresie od 31 października 2001r. do 31 grudnia 2002r. odwołujący nie posiadał innych tytułów do ubezpieczeń społecznych, prowadził wyłącznie działalność gospodarczą, z tytułu której istniał obowiązek zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych zgodnie z art. 6 ust.1 pkt.6 ustawy systemowej, którego to zgłoszenia odwołujący nie dokonał.

Wbrew twierdzeniom apelacji, pozwany organ rentowy zgodnie z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego zawiadomił odwołującego o toczącym się postępowaniu możliwości brania w nim czynnego udziału, informując o jego prawach. Stosowne zawiadomienie zostało wysłane za potwierdzeniem odbioru w dniu 15 kwietnia 2011r.

Stąd, zarzut pozbawienia udziału w postępowaniu administracyjnym okazał się bezzasadny.

Z tych powodów Sąd Apelacyjny nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji odwołującego w tej części, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 wyroku.

/SSA Marek Borkiewicz/ /SSA Dorota Goss-Kokot/ /SSA Ewa Cyran/